

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zăneli Nrul 1 a.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschisă costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se i-
napoiază.

Câte-va dintre numeroasele „licențe poetice” comise de d. O. Goga în activitatea sa politică

de **dr. Alex. Vaida-Voevod**

„Autori renumiți, cari au ajuns să aibă trecere, strică prin rătăcirile lor nespuse mai mult decât cei fără de renume și trebuie de aceea combătuți cu atât mai energic”.

Fr. List.

„E un lucru elementar, că faptele publice ale unui om sunt a se judeca tocmai de tribunalul opiniei publice”.

O. Goga, „Crâmpeie”, pag. 17.

Plagiând fără jenă lozinca frumoasă a d-lui Iorga: „prin noi înșine”, care este sinteza laconică a muncii supraomenești, pe care o prestează acest gigant al mentalității românești, d. O. Goga încearcă de ani de zile să se octroieze de „îndrumătorul” și „primenitorul” vieții publice românești de dincoace de munți. Am avut dureroasa ocazie să cunosc incapacitatea desăvârșită a d-lui O. Goga, în materii de ordin politic. Totuși am ținut, ca atâți alți „oameni monocorzi”, să tac. Ba de câteori am spus și eu câte o vorbă în public, dela publicarea broșurii „Mangra, Tisza și Tribuna” încoace, totdeauna am încercat prietenește să-i arăt d-lui Goga, ca unui copil răsfățat, grozavele sale rătăcirii.

M'am făcut și eu a nu ști despre „licențele poetice”, pe cari d. O. Goga le-a comis și le comite în rolul său de năzdră-

van primenitor politic. Nădăjduiam, că trezindu-se poetul din somnambulismul ipertroficilor sale senzații de omnipotență, își va trimite buiastra Rosinantă politică să pască pe coastele Vezuvului și va încăleca din nou Pegazul său vechiu, pe care l-a lăsat atâta timp să rătăcească, fără căpăstru, pe plainurile Olimpului literar.

Deșerte și falacioase nădejdi. D. O. Goga, în loc să arate prin o singură faptă a d-sale modul, cum ar dori să muncească alții, preferă să facă slujba de asistent boculeților dlui Ciorogariu. Nici faptul elocvent că afară de d. Goga nici unul singur din tinerii „veniți cu o mai serioasă pregătire de pe la universități”, cari se prezintă, în nrul din 20 dec. a. c. ca colaboratori ai „Tribunei” nu discută, în articolele iscălite de ei, politică, nu l-a desmetecit pe poet. D. Agârbiceanu face *literatură*, d. Lupaș *istorie*, d-nul Ghibu *pedagogie*, colaborează deci cu teme din domeniul lor *special*. Politică fac și în acel număr al „Tribunei” numai d-nii Bocu, Scheopu și Vernescu — și era să-l uit pe d. Soricu — sub conducerea dlui O. Goga. Oricine afară de d. Goga, se convinge din acest fapt, că colaboratorii *literari* ai „Tribunei” și după un an de symbioză tribunistă cu cei ce fac politica acestui ziar, și-au păstrat bunul

simț, și astfel nu au putut fi înduplecați să se demită la rolul ingrât politic al domnilor Goga, Bocu, Scheopu, Soricu și Vernescu. Că nici d. O. Goga nu se simte chiar bine în izolarea acestei splendide tovrășii politice, în care s'a încurcat, rezultă din articolul „Aprecierea valorilor la noi” publicat de d-sa în nrul 266 al „Tribunei”. Așa nu poate scrie decât un om desnădăduit. Acest articol este un țipet de durere. Pe patru coloane se sbate condeiul capricios al dlui Goga să rehabiliteze, prădând cu găleata epitetele, metaforele și hiperbolele sale atât de des repetate, de data aceasta numai spre a-l rehabilita, pe — Ilarie Chendi. Chendi e „valoarea”, „valoarea” prin excelență, „valoarea” *ca atare*. Chendi este în ochii dlui Goga chintesența de talent, de spirit, de pricepere literară și de înțelepciune politică. Fie.

Dar este curajul unui desperado nonșalansa dlui Goga, cu care să încumetă să facă încercarea de a-l furișă pe un *tip al publicistului amoral*, ce este Ilarie Chendi, în opinia publică de dincoace de munți, ca pe o „valoare” ca pe o „personalitate” menită, după nemodesta părere, riscată de d. Goga, să facă „munca de regenerare a societății noastre”. D. Iorga, adevăratul geniu sămănător al ideilor zilelor de mâne, a fost caracterizat de d. Goga ca „o fată bătrână isterică”. D. Aurel C. Popovici, bărbatul care pentru întâia dată a știut să ridice chestia românilor din Transilvania și Ungaria la înălțimea unei chestii de *interes european*, care prin miile sale de articole, publicate prin ziarele și revistele streine, ține permanent în curent lumea internațională a bărbaților politici, cu chestia

Un târg

de Al. Cazaban

Căpitanul Cocoreanu veni acasă așa de supărat, încât uită să-și scoată chipiul din cap, când intră în sala de mâncare. Când, îngrijorată, nevasta îl întrebă ce-i s'o întâmplat, el îi răspunse, izbucnind:

— Trebuie să ajung la acest sfârșit, cu luxul tău, cu mofturile tale!...

— Care sfârșit?... care mofturi?, care lux?
— întrebă căpităneasa, subțindu-și buzele, rotunzindu-și ochii.

— Nu mai fă acu, pe mirata! — Ți-am spus atunci, să-l lăsăm dracului de voiaj... Elveția ne trebuia nouă?!

— Da ce-ți mai veni acum cu Elveția!... Ce, îți pare rău de banii pe care i-ai cheltuit și tu odată în viața ta cu mine!... Frumos... Halal... N'am ce-zice! — il dojeni femeia privindu-l cu dispreț.

— Nu-i vorba de cheltuit... da, tu nu știi ce a trebuit să fac ca să scot banii aruncați pe fe-reastră! Așa că nu știi de unde am scos banii?...

— I-ai scos din gheșeurile pe care le faci cu *aprovizionările*, te știe toată lumea, dar nu pentru voiajul nostru ai făcut gheșeurile astea, ci pentru pocher, maca, și alte jocuri în care mi-ai măn-cat zestrea.

Căpitanul își strânse pumnii, își umflă fălcile, vrând par'că să urle de furie, dar se potoli deodată și simțind o sfârșeală neașteptată, se lăsă pe un

scaun, foarte abătut, cu mâinile în jos, cu fața lungită de desnădejde.

Surprinsă de această schimbare neașteptată, căpităneasa se înduioșă pe dată, și apropiindu-se de soțul ei, îl întrebă cu grijă și blândețe:

— Da, ce ți-s'a întâmplat Jan?... Pentru Dumnezeu!... Trebuie să fie iarăși vre-o teamă de a ta exagerată!...

— Din nenorocire, nu-i numai o teamă! — răspunse căpitanul cu o voce moale. — Azi mi-a spus maioru Chiricescu, că colonelul a primit, acum trei zile, un denunț împotriva mea, de felul cum am aprovizionat regimentul... Știi chestia cu lemnele, cu coksul, cu măcelarii!...

— Și colonelul ce spune? — întrebă soția, ducându-și mâna la inimă.

— Ce să spuie?... A chemat eri la cazarmă pe Froim și pe Grosu, cei doi furnizori... L-a chemat și pe căpitanul Popovăț — sunt sigur că el m'o denunțat — și i-a descusut pe toți... După ce au ieșit ovreii, colonelul i-a spus maiorului, că va reclama cazul ministerului, cerând anchetarea faptelor... Și să știi, că dacă se face anchetă, m'am dus pe copcă!... Așa vrea domnul colonel, el, care la început îmi arătase atâta prietenie!

— Canalio! — murmură căpităneasa, apăsându-și cu amândouă mâinile, pieptul care se răz-vrătea de indignare în corsagiul subțire de mătăsă. — Auzi, el, mizerabilul, care îmi făcea curte!... Dacă i-o primeam, sunt sigur că s'ar fi purtat, în afacerea asta, cu tine altfel!...

— Cum ți-a făcut curte? — întrebă soțul

cu atâta interes, încât nevastă-sa rămase surprinsă, știindu-l așa de rece și de nepăsător față de ea.

— De sigur că mi-a făcut!... dar nu i-am dat nici-o atenție... Ți-o jur Jan! — se desculță cu a-prindere.

Soțul o opri:

— Te cred, te cred!... Nu te mai jura de geaba!... Știu că mă iubești, și că ai pus, întotdeauna, la locul lor, pe obraznicii cari au îndrăznit să ridice ochii la tine... Dar vezi, cum să-ți spun, față de colonel, nu trebuia să te ții așa de dărză!... gândește-te: e un bătrân caraghios, un ramolit care are pretenția să treacă drept un crai... dar în fond e un...
— Și căpitanul își sfârși fraza, făcând un semn foarte disprețuitor pentru *bărbăția* colonelului.

— Cum tu îmi vorbești așa Jan? — se indignă căpităneasa — tocmai tu îmi deschizi capul la astfel de lucruri?...

— Nu te învăț eu!... Dar gândește-te și tu la încurcătura în care ne găsim... N'ar fi bine să te arăți față de el, cum să-ți zic, comunicativă?... Și chiar, ce ar fi, dacă i-ai da atenție, dacă chiar i-ai avansa!...

— Vai, Jan, ce vorbești tu... Se poate?...

— Se poate!... cum să nu se poată! — se aprinse căpitanul, strângându-i mâinile. — Se poate pentru mine, pentru Jan al tău, se poate!... E la mijloc onoarea mea, viitorul și existența noastră... Tu știi că am fost poate om cam ușuratec, dar întodeauna om de onoare!

Câte-va șire de pe o pagină a istoriei

Nil novi sub sole.

Nu de mult mi-a ajuns în mână o carte interesantă: *Heinrich Cunow. Literatura ziaristică revoluționară a Franței de pe anii 1789—94.* Și răsfoind-o m'a frapat, analogia unui capitol de caracterizare a pornirilor și ideologiei partidului Danton-ist și al unuia dintre cei mai de seamă aderenți ai lui: *Camille Desmoulins* — cu stări și porniri și persoane din preajma noastră. Il reproduc în fragmentele-i cele mai interesante.

Numele lui *Danton* și al lui *Camille Desmoulins* nu vor fi necunoscute cititorilor noștri. Cest din urmă era avocat și ziarist, infripat întru nemurire, când de pe masa unei cafenele provocă mulțimea să ia cu asalt și să dărâme *Bastilla*. Și se scrie că bulevardurile Parisului nu avură arbori destui și frunză verde, care să slujească drept cocardă mulțimei ce l-a urmat, iar *Bastilla*, închisoarea grozavă, mărturia atâtor nelegiuiri a evului mediu, a fost dărâmată și revoluția prinsese flacări.

Despre *Danton*-iști însă mai puțini vor ști, că era partidul intelectualilor academici, neajunși însă la poziții mai înalte și a lumii artistice parisiene, doar aderenții lui *Danton* în *Convent* erau aproape toți recrutați din literați, pictori, actori și alții de tagma acestora. Iar *Camille Desmoulins* era cel mai de seamă ziarist.

„Nici o pătură a populației Franței de pe atunci — scrie *H. Cunow* — nu posedea o înțelegere istorică mai infimă privitor la factorii materiali ai luptelor de clasă, ce bântuiau încinse în jurul lor, decât chiar această clasă de oameni. Nici una nu pricepea mai puțin decât ei chestiunile național-economice ce se impuneau, nici una nu era încătușată într'o ideologie mai unilaterală în fața exigențelor reale ale vieții, decât chiar această pătură a intelectualilor academici revoluționari.

Iar *Camille Desmoulins* era jurnalistul și politicianul lor cel mai tipic.

„Gazeta lui *Desmoulins* „*Revolutions de France et de Brabant*“ reoglindește acest fel de pricepere al lor cu cea mai învederată precizie, atât prin cuprinsul ei, cât și prin aranjamentul și forma materialului de citit. Jurnalul său abia ar putea trece drept propriu zis ziar ori revistă; pentru că ceace-ți prezintă e un amestec de foiletoane literare-politice estetic spirituale, cărora li-se adaug drept supliment picant mici caracteristicoane și caricaturi satirice. Ca să întreprindă o analiză logică, științifică a evenimentelor istorice, era incapabil *Camille Desmoulins*, iar pentru chestiuni și fapte din domeniul economiei naționale nu avea curat nici o pricepere. În fața lui se distrăma — dacă e permis s'o spunem așa — întreagă politica timpului său, cu toate mult amarnicele ei chestionări, în foiletoane și causerii satirice-literare. Leger, fără ca să-și ducă logic până la sfârșit expunerile, trece la revistă evenimentele săptămânei, întru cât îl interesează, caracterizează cu câteva încondeiări satirice desbaterile adunării naționale, proiectează despre cutare ori cutare orator, care lui nu-i era simpatic, câte-o caricatură împănată cu miei malițiozități

subtile, sare apoi deodată dela obiectul acesta asupra cine știe cărui eveniment din Paris ori din provincie, se cufundă în reminiscențe istorice și își curmă deodată causeria cu câteva cuvinte brusce, ori promite continuarea temei chiar aci desbătute — fără ca în proximal număr să se țină de această promisiune. Articolele lui se aseamănă unui *Quodlibet* istoric-literar, în care se schimbă satira, maliția și patosul cu schinteieri de idei fanteziste, ori cu reflexiuni filozofice — prea adese fără vre-o legătură internă propriu zisă, fără cea mai puțină aprofundare a obiectului, dar într'o franțuzească elegantă și mocantă. *Vaudeville-poutpourris*-uri politice.“

„Jurnalistul cel mai cu spirit al revoluției poate fi numit *Desmoulins* numai din partea aceluia, în ochii cărora stilul și spiritul face tot, iar bogăția ideilor nimic. O pătrundere mai adâncă istorică, priceperea problemelor național economice, cunoașterea dreptului de stat francez, și surprinderea mai reală e psihicului poporului — înzadar vei căuta-o la *Camille Desmoulins* — la toate aceste lucruri nu se pricepe aproape deloc. E un literat cu spirit și abil la peană, iar nici decum om politic în înțelesul propriu al cuvântului și cu atât mai puțin un teoretician științific.“

Atât ajunge din caracterizarea lui *H. Cunow*: ca să vă tresară deodată înaintea ochilor sufletului și tipul zilelor noastre!!

Iar ca să vedeți cât de justă e aprecierea făcută asupra lui *Desmoulins*, din partea lui *H. Cunow*, las să urmeze câteva aprecieri ale contemporanilor lui:

Marat îl apostrofează în al său „*L'ami du peuple*“ cu datul de 16 august 1790 în următorul mod:

„Cu tot esprits-ul d-voastre, rămâneți în politică totuși un neexpert.... Ați servi mult mai bine patriei, dacă pășirea d-voastre ar fi mai sigură și mai așezată, d-voastre însă oscilați cu judecata încoace și încolo, cârțiți astăzi, ceace veți aproba mâine. Lăudați de-a oarba mărimi necunoscute pentru minime prestațiuni. Să pare, că mai puțin știți, ce va să zică un plan, ori un scop.“

Asemenea judecăți aflăm și în presa girondistă asupra lui *Camille Desmoulins*. I-se recunoaște talentul jurnalistic și spiritul, dar îl tratează, ca pe un *Enfant teraible* plin de toane, pe care nu trebuie să-l consideri politicește prea serios. *Mirabeau* îl numește în una din scrisorile sale (din 2 mai 1790) „băiețelul său bun“, care cu tot neastampărul său tineresc (*fongueux écarti*) merită să-l iubești; iar *Robespierre*, care-i era mult binevoitor lui *Camille Desmoulins*, scuză înaintea *Iacobinilor* extravagantele acestuia, cu declarația, că: „*Camille are ceva din naivitatea lui La Fontaines... Camille e un băiat bun răsfațat (un bon enfant gâté), care posedă calități bune, dar pe care l-a încurcat prost societatea rea în care s'a învățat*“.

Așa-i că vedeți deja clar tipul?! Vorba d-lui *Goga* — *l-ați ghicit?* Și vi-se par, nu-i așa, și apostrofările și aprecierea și caracteristica și scuzele, par'că nu de mult,

mai ieri alaltăieri numai, le-ați citit, ori le-ați auzit undeva?!

Iar dacă mai adaogați, că despre *Danton*-iști își făcea bătaia de joc o foaie umoristică a timpului, punându-le în gură, când se vota odată asupra unei sentințe de moarte prin *ghilotinare*, caracteristicele vorbe: „*Nu avem nimic în contra faptului, votăm sentința, cu o singură excepție însă... stilizarea ei să se facă într'o franțuzească mai elegantă!*“ — așa-i că veți avea analogie perfectă?!

Firește: *si licet parva componere magnis.*

Și dacă vă veți închipui, că *frondeurii* noștri literați sunt *Danton*-iști, oțelitul domn *Ciorogariu* e întrupatul nou *Danton*, iar *Camille Desmoulins*, cine ar putea să fie altul, decât... dar ghiciți-l — vorba d-lui *Goga*...

Apropo d-le *Bocu*, să nu cumva s'o iai asupra-ți. Te asigur pe „*cinstea bătrânelor mele*“, că singur pe d-ta nu te vizez.

*

Dar le-am scris toate acestea, fiindcă la noi cu politica asta „*intelectualizată*“ se face multă apelație la istorie. Nu la a trecutului, la care nu ar strica dacă s'ar face și s'ar cunoaște, ci la a viitorului. Cât ce-ți face careva vre-o prostie, vre-o crâmpită, ori vre-o boacănă... să nu-i zic chiar pe șleau: *infamie* — și mi-l înfășcă altul de pulpana fracului, ori a anterului, pe dată ce-ți sare răscoar, că: „*Va judeca istoria!*“

D. Goga mai cu seamă, pare că toate faptele, făptuirile și nefaptele și le orânduiește direct pentru nemurire, Câtă vreme noi ceștialați sârmani muritori, ne tângim biet traiul combinând și speculând de astăzi pe mâne... D-sa cu două trei bătăi din aripile nemuritorului său geniu să avântă sus, sus... bătând de-a dreptul la poarta istoriei viitorului. Pe semne obicinuit tot cu zborul numai, ia înfățișarea unui „*pinquin politic*“, când coboară din timp în timp și pe pământ și de aceea să 'mpiedecă atât de adese.

Slujască-i această mică oglindită din trecut, drept stâmpăr al setei sale de-a cunoaște cum îl va aprecia nemurirea.

Nu știu cum, dar eu nu mă pot scăpa de silueta „*bon enfant gâté*“-ului *Camille* al mării revoluții:

„*Sic oculos, sic ille manus, sic ora jerebat...*“

„Așa-i era căutătura, așa gestul, așa graiul vorbeii...“

Rob. E. S. Pierre.

A apărut:

„ȘTII ROMÂNEȘTE?“
de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositor tuturor, costă 1 cor. 35 fil. La comanda dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librăriilor se trimite și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Calea Victoriei 107.

Chiary și contele Iuliu Andrassy.

În numărul de Crăciun al ziarului „Neue Freie Presse” contele Iuliu Andrassy a publicat un prim articol despre situația politicii externe, și în primul rând despre poziția ce ocupă Italia în tripla-alianță. Andrassy ia în apărare tripla-alianță și arată, că Italia nici nu are motive și că nici nu voeste să iasă din tripla-alianță. Acum admiralul în retragere Chiary, fostul președinte al societății flotei austriace, publică un articol mai lung în care răspunde la articolul din „Neue Freie Presse” a lui Andrassy. Chiary recunoaște, că Italia nu are intențiuni ostile față de Austro-Ungaria, dacă însă evenimentele se desvoltă mai departe în felul acesta, Italia va trebui, silită de împrejurări, să se desfacă de către tripla-alianță și să se alăture înțelegerii franco-anglorusești.

Înțelegerea aceasta adecă e mult mai puternică pe mare decât tripla-alianță iar din cauza aceasta Italia, care în timpul mai nou are mari interese maritime, în interesul apărării intereselor proprii maritime e nevoită să se alăture puterilor din apus. După Chiary aceasta numai atunci s'ar putea evita și Italia numai în acel caz ar putea fi ținută în tripla-alianță, dacă Austro-Ungaria își va întări flota, că împreună cu flota italiană să asigure puterea maritimă a triplei-alianțe pe marea mediterană.

Demisia ministrului de externe francez. De Selves, ministrul de externe al Franței, a demisionat. Cauzele cari au pricinuit această demisie sunt întâmplările cari au avut loc în ședința comisiei senatului, despre care se anunță din Paris următoarele:

Primul ministru Caillaux și-a expus expozeul în chestia tratativelor, cari au avut loc în chestia căilor ferate marocane și despre planul căii ferate Congo—Camerun. El a declarat, că deoarece s'a adus deja chestia în discuție, garantează pe cuvântul său de onoare, că el fără de știrea ministerului de externe și a ambasadorului Cambon nicicând n'a discutat. Clemenceau a întrebat pe ministrul de externe, că a fost oare informat ambasadorul Cambon despre tratativele în convorbirile cari au avut loc între Berlin și Paris, și mai cu seamă poate el să confirme oare declarațiile lui. De Selves a întârziat cu răspunsul, iar Bourgeois, președintele comisiei, a repetat întrebarea. În sfârșit De Selves împiedecându-se în vorbă, a declarat următoarele: Nu pot să răspund, fiindcă stau în fața celor două datorii. Cinstesc dreptatea și trebuie să fiu cu considerare la interesele Franței. După o altă versiune De Selves ar fi spus, că trebuie să fie cu considerare și la solidaritatea ministerială. La aceasta Clemenceau a răspuns: Membrii comisiei probabil te vor aproba, eu însă nu, fiindcă chiar mai înainte d-ta ai venit la mine și mi-ai declarat contrarul.

S'a făcut apoi mare gălgăie, încât președintele a suspendat ședința. Primul ministru Caillaux a părăsit sala de ședințe și în culoare a avut o discuție aprinsă cu Clemenceau. A avut apoi o scurtă convorbire cu ministrul de externe De Selves și în curând s'a răspândit vestea, că De Selves își va prezenta demisia. Știrea aceasta a făcut o colosală senzație. Totodată se răspândise și știrea despre demisia lui Cruppy, însă știrea aceasta nu este confirmată până acum. Așa se vede, că poziția lui Caillaux e foarte dificilă.

Revoluția din China. Dr. Sun-Jat-Sen a somat telegrafic pe Juansikai ca să îndepărteze de la tron dinastia manciureană, sau dacă nu face aceasta să dea demisia. Prinții Julang și Sai To au plătit pe un lucrător ca să ucidă pe Juansikai. Planul însă a fost descoperit, iar Julang a fost arestat.

Republicanii profită de armistițiul ce au încheiat cu imperialiștii pregătindu-se serios, ca la primăvară reînceptând lupta să poată înfrânge cu desăvârșire pe dușmanii republicei. Mulți agenți republicani se află în Japonia pentru ca să procure arme moderne.

Republicanii vor dispune la primăvară de o armată de 160.000, pe când imperialiștii de una numai de 100.000.

Din Iokohama se anunță că guvernul revoluționar chinez a hotărât să înființeze o bancă.

Guvernul s'a pus în legătură cu mai mulți bancheri chinezi bogați din străinătate, cari au și subscris în Tokio 5 milioane de feni și în Iokohama 2 milioane.

*

Peninsula Sinai posesiune egipteană. Din Cairo vine știrea, că ministerul de război egiptean a instalat garnizoana în peninsula Sinai sub comanda unui ofițer englez. Cu aceasta s'a rezolvat prin forță, vechia controversă dintre Anglia și Turcia.

După cum se știe Turcia susținea că peninsula este a ei, pe când Anglia zicea, că este a Egiptului.

Peninsula Sinai prezintă mare importanță strategică, și e denumită din cauza acestei importanțe, al doilea Gibraltar.

Ce să facem de Anul nou?

Darul de anul nou al „Poporului Român”.

O întrebare simplă, răspuns și mai simplu.

Să aducem toți cărturarii români o mică jertfă materială pentru luminarea poporului nostru.

Fiecare intelectual cu inimă pentru interesele noastre obștești să aboneze câteva exemplare din foaia poporală a partidului național român. Aceste exemplare să se trimită apoi la țărani știutori de carte, cari până acum n'au avut foaie românească în casa lor. Să se aleagă țărani din ținuturile cele mai expuse desnaționalizării, cele mai adormite sub raportul conștiinței naționale. Maramureșul, Bihorul, Sătmărușul, etc. trebuiesc trezite și căștigat pentru partidul național român.

Suntem câteva mii de cărturari. Dacă fiecare dintre noi ar abona, să zicem, câte cinci exemplare, am putea da în mâna poporului cel puțin zece mii de exemplare.

Să facem aceasta, domnilor, vă rog cu toată căldura inimii, acum de sărbătorile Crăciunului.

Nu trebuie să mai explic, ce ar însemna o astfel de faptă pentru cauza, pe care cu drag o servim cu toții.

Inchipuivă: Zece mii de familii românești, cari astăzi zac în întuneric, ar căpăta pe un an întreg lumina culturii naționale. Nu zece mii, ci o sută de mii de familii ar ajunge astfel la lumină. Căci pe lângă o foaie se luminează mai multe familii și capătă indemn de cetit. Se fac adevărate șezători culturale la casele, unde există o foaie românească și vre-un călindar bun, cu un cuprins bogat și distractiv.

O știm din experiență, mai ales în lunile de iarnă se adună sași vecini la câte un cărturar din popor și ascultă cu adevărată evlavie cele citite.

Intreit este rezultatul realizat prin o astfel de faptă nobilă și românească.

Intăiu: Asigurăm existența materială a organului poporal abonat într-un număr atât de mare de exemplare și facem posibilă cea mai bună redactare.

A doua: Deschidem zeci de mii de canale noi pentru cultura națională. Luminăm poporul, îl trezim din letargie, îl ridicăm la demnitatea de om și de român. Ii dăm învățături pentru toate nevoile vieții. Ii oferim mângădere în năcașii și nădejde într-un viitor mai bun, mai fericit.

A treia: Recrutăm soldați pentru partidul național român, facem un pas uriaș spre desăvârșirea organizării noastre politice.

Acei țărani, cari se vor deda odată cu cititul, se vor pătrunde de necesitatea sufletească satisfăcută prin citirea unei foi bune, nu vor părăsi acea foaie întreagă vieța lor. În viitor o vor abona ei, asigurând astfel un contingent colosal de abonați și cititori.

Legeți — prin foaie cu mintea și sufletul lor de partidul național român, vor urma indemnul nostru cu o tărie și perseverență incomparabil mai mare, când țărani noștri vor fi chemați să îndeplinească serviciul de luptători politici sub drapelul partidului național român.

N'avem timp de pierdut. Paralel cu discuțiile ce ne frământă pe noi pe intelectuali, să facem această mare faptă pentru popor.

Să dăm dovezi, că ne iubim poporul, vrem luminarea lui și asigurarea concursului masselor pentru luptele noastre politice.

Barem odată să încercăm aducerea acestei jertfe modeste. Sunt sigur, că roadele unei astfel de fapte ne vor resplăti din belșug.

Suntem câteva mii aceia, cărora ne place să fim considerați de luminători și conducători ai poporului.

Să dăm dovezi faptice, că suntem vrednici de numele ce ni-se dă.

Eu fac începutul modest: Cu poșta de azi am trimis 20 cor. abonamentul pentru cinci exemplare din „Poporul Român” organul poporal al partidului național, cu îndrumarea, să fie trimise la cinci cărturari țărani din Maramureș.

Dr. Vasile Meșter.

Indemnați de fapta frumoasă a d-lui dr. Vasile Meșter am hotărât deschiderea unei liste de subscripție pentru a veni în ajutorul săracilor știutori de carte din ținuturile bântuite de întunec.

Nizuim să împărțim, în acest chip, câteva zeci — poate sute... — de abonamente gratuite la „Poporul Român” organul poporal al partidului național român, prin regiunile amenințate de întuneric și maghiarizare: Maramureșul, Bihorul, Sătmărușul și Săcuimea.

Facem apel tuturor inimilor generoase românești din aceste hotare și de ori unde ar ajunge glasul nostru să împlinescă aceia ce pot din nădejdele noastre. Ii indemnăm la una din faptele cele mai frumoase și mai mănuitoare. În acest pământ și în asemenea împrejurări 4 coroane vor putea aduce roade neprețuite.

Vom împărți aceste abonamente în primul rând în satele unde nu intră nici o gazetă pentru popor și la știutori de carte absolut săraci — și o vom face la cererea a cel puțin doi intelectuali ai satului — de preferință preotul și învățătorul.

Nu ne îndoim că se vor găsi în sânul întregului neam românesc inimi generoase, cari să răspundă la chemarea noastră.

Costul unui abonament pe un an la „Poporul Român” este de 4 coroane.

Orice sumă rugăm a se trimite pe adresa Administr. ziarului „Românul”, Arad str. Zrinyi nr. 1/a, — cu mențiunea „pentru darul de Anul nou al „Poporului Român”.

Rugăm ziarele românești de pretutindeni să reproducă acest apel.

S'au înscris următorii:

1. D. dr. Vasile Meșter 5 abonamente p. Marușă 20 cor.
 2. D-na și d-nul dr. Teodor Mihali 5 abon. 20 cor.
 3. D. Vasile Goldiș 3 abonamente 12 cor.
 4. D. Romul Ciofleac 2 abonamente 8 cor.
 5. D. Constantin Noe 1 abonament 4 cor.
 6. D. Nicolae Ștefu 1 abonament 4 coroane.
 7. D. Gheorghe C. Birăescu 1 abonament 4 coroane.
 8. D. Ștefan A. Oprean 1 abon. 4 cor.
 9. D. Victor Ciofleac 1 abonament 4 cor.
 10. D. dr. Iustin Marșieș 6 abon. pe jumătate de an, 12 cor.
 11. D. dr. Vict. Bontescu 3 abon. 12 cor.
 12. D-na Eugenia Berescu 1 abon. 4 cor.
 13. D. dr. C. Iancu, adv. Arad 5 abonamente 20 coroane.
 14. D. dr. Ștefan C. Pop, deputat, Arad 4 abon. 1/8 an 8 cor.
 15. D. dr. Aurel Crișan, adv. Aradul-nou 5 abon. 20 cor.
 16. D. dr. Aurel Cioban, adv. Lipova, 5 abonamente 20 coroane.
 17. D. dr. Iacob Hotăran 25 abon. 100 cor.
 18. D. dr. Teodor Mihali, deputat, 50 abon. la „Românul” pe un sfert de an și 25 abon. la „Poporul Român” pe o jumătate de an 450 cor.
 19. D. Alex. Buibaș, Buziaș 1 abon. 4 cor.
 20. „Chioreana” inst. de credit și economii, Șomcuta-mare 25 abon. 100 cor.
 21. D. Cornoș Alexandrescu, Brebeni, 3 abon. 12 cor.
 22. I. G. Arad, 1 abon. 4 cor.
- Lista d-lui Ion T. Ghica:*
23. D. V. G. Mortzun 15 abon. 60 cor.
 24. D. I. I. Ghica 6 abon. 24 cor.
 25. D. G. Bădescu 5 abon. 20 cor.
 26. D. J. Juvara 2 abon. 8 cor.
 27. D. Gr. Arapu 2 abon. 8 cor.
 28. D. I. Peucescu 1 abon. 4 cor.
 29. D. dr. C. Constantinescu 1 abon. 4 cor.
 30. D-na Maria Giurgea 5 abon. 20 cor.
 31. D. Juca 1 abon. 4 cor.
 32. D. N. Murgosianu 1 abon. 4 cor.
 33. D. V. Butculescu 1 abon. 4 cor.
 34. D. dr. O. Ilie 1 abon. 4 cor.
 35. D. C. Rădulescu 1 abon. 4 cor.
 36. D. Popovici Ioșca 1 abon. 4 cor.
 37. D. C. Iliescu 1 abon. 4 cor.
 38. D. N. Demarat 1 abon. 4 cor.
 39. D. Al. Alexandridi 1 abon. 4 cor.
 40. D. Iosif Rusu, Arad 5 abon. 20 cor.
 41. D. dr. Horia Petra Petrescu 5 abon. pe jumătate de an 10 cor.
 42. D. Iuliu Groșorean, Gașca 1 abon. 4 cor.
 43. D. Leontie Moldovan adv. Brăila (România) 5 abon. 20 cor.
 44. D. Nicolae Sabo, teolog Budapesta, 2 abon. 8 cor.
 45. D. dr. D. Pop. adv. Mediaș 2 abon. 8 cor.
 46. D. Emil Cornoș Alexandrescu, Mezö-Gerebans, 3 abon. 12 cor.
 47. D. dr. Petru Zepeniag adv. Vârșeț 5 abon. 20 cor.
 48. D. dr. Nestor Oprean adv. Sân-Miclăușul-mare, 5 abon. 20 cor.

Total: 253 abonamente 1152 coroane.

Dr. ȘTEFAN TAMAȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Scrisoare din Budapesta

Situația politică. — Kossuth contra lui Justh. — Conferința sociologului Oscar Jászi despre votul universal. — Redeschiderea parlamentului.

Budapesta, 9 ianuarie.

În 12 ianuarie se va ținea prima ședință a camerei după sărbători. Se va continua desbaterea bugetului de justiție, care nu va dura multă vreme.

După-ce se va termina desbaterea bugetului și a altor proiecte de legi de mai puțină importanță, vor fi puse din nou proiectele militare la ordinea zilei. Obstrucția tehnică, care atârână ca sabia lui Damocle asupra guvernului Khuen se va începe atunci din nou — așa prorocesc justhiștii. Numai cât declarațiile de ieri ale lui Franz Kossuth, în cari a fixat atitudinea partidului său în viitoarea sesiune parlamentară dau anză la alte combinații, cari nici decât nu conglăsesc cu prorocirile justhiștilor. Kossuth s'a exprimat — ce-i drept cu mult înconjur — că în viitor nu va mai face uz de obstrucție tehnică, ci să va nizui „să lupte cu arme cinstite pentru a înfăptui gradat programul partidului său”. Cu alte cuvinte Kossuth nu mai vrea să conlucre cu Justh. Guvernul se bucură firește de această schimbare de front a kossuthiștilor.

Când după plictisitoarea obstrucție tehnică, care a durat aproape 5 luni, s'au pornit tratativele între guvern și opoziție pentru restabilirea mersului normal al desbaterilor parlamentare, intenția guvernului a fost să submineze solidaritatea dintre justhiști și kossuthiști, ca astfel micșorând numărul opozanților, să poată răsbi cu ei mai ușor.

Ceeace nu a succedat guvernului atunci, se pare că va succede acum. Se știe însă, că partizanii lui Kossuth nu identifică totdeauna cu declarațiile și atitudinea șefului lor. Astfel deocamdată în această chestiune orientări exacte nu putem avea, cu atât mai vartos, că e cam îndepărtat termenul, când se vor pune din nou în desbatere proiectele militare.

Agiția elementelor democratice maghiare pentru votul universal continuă înainte. „Reform-Club”-ul din Budapesta proiectează o serie de conferințe, pentru a lămuri chestia votului universal din toate punctele de vedere. Prima conferință a a ținut-o alaltăeri sociologul și publicistul maghiar Oscar Jászi.

Expunerile lui Jászi de astădată nu conțin noi înlăpturi de idei, totuși credem că e de interes să reproducem în rezumat unele părți.

Reforma votului universal — zice Jászi — este necesară și din punct de vedere istoric. Această problemă de mare importanță este rezultanta unor cauze economice și sociale.

În 1867 s'a creat o nouă situație în această țară, în care clasele muncitoare sunt în veșnic conflict cu rămășițele vechilor clase feudale. Arată, că toate statele culte au trecut peste acest grad de evoluție, — care este legiferarea votului universal. Ceice fac parte din actuala clasă domnitoare reprezintă o minoritate disparentă față de milioanele cetățenilor lipsiți de drepturi, ale căror interese sunt desconsiderate. Parlamentul maghiar nu prezintă nicidecât clasele poporațiunii.

Partidele dominante neputând stoarce concesiile dela camarilla din Viena, au crezut de lipsă să complice chestia naționalităților, ca apoi cu un gest generos să poată vesti lumii, că au mântuit patria de naționalitățile răsvrătite. Introducerea votului universal să nu uităm, că e și interesul dinastiei.

Dacă nu vom acorda noi acest drept, atunci curtea din Viena îl va acorda de sigur împretinind totodată masele eliberate cu ideea Austriei mari. (Gross-Österreich.) Conferința lui Jászi a fost mult aplaudată.

Pastorala

I. P. S. Sale I. I. Papp, episcopul Aradului

Pastoralele arhieresti aproape toate au una și aceeași temă generală, ș. a.: interpretări dogmatice în nex cu însemnătatea sărbătorilor, îndemnuri de credință, morală, simț de jertfă și alipire către biserică și instituțiunile culturale, combaterea diferitelor scăderi... etc.

Pastorala de Crăciun a I. P. S. Sale, are și ea tema obișnuită, dar — prin iscusința laudabilă, cu care e atinsă în mod evident „răsboirea” ce frământă în timpul de un an încoace cărturarii neamului — se ridică din rândul pastoraletor obișnuite.

În partea I-a a pastorelei, P. S. Sa pornind dela simbolul sărbătorii, care este „pacea și iubirea”, îndeamnă poporul la îmbrățișarea virtuții iubirii de biserică și neam, muștră și ceartă cu blândețea slăbiciunilor cari împiedecă intruparea păcii și iubirii între oameni. Constată faptul dureros, că în unele părți prea puțin pond se pune pe creșterea tineretului nostru, prea suntem rămași cu toate în urma altor neamuri.

Urmează apoi partea a II-a a pastorelei, în care după cele premise, P. S. Sa pune întreba-re: este pace...? Parcă din inimile tuturor s'ar putea primi răspunsul dureros, dar hotărât, că: nu! Răspunsul P. S. Sale este tot același, ș. a.: nu poate fi pace în sânul poporului a cărui „cărturari și necărturari se ceartă pe întrecute și se hulesc fără cruțare...!” În urma acestor certe, „trebuie — zice P. S. Sa — să ne dăm seamă de urmările ce pot avea ele chiar în timpul apropiat”, căci toate acestea se fac, „pe conta bisericii și a neamului!”

După acestea încheie înaltul păstor cu o urmare firească a constatărilor triste, recomandând: *pacea și iubirea!*

Obiectivitatea, cu care judecă și critică P. S. Sa „răsboirile actuale”, dovedește că muștrările din pastorala sunt produsele dragostei ce are P. S. Sa față de turma sa cuvântătoare.

Calea, care o recomandă P. S. Sa pentru ajungerea păcii este: *„sentimentul cinstei față de căpetenii și frunțașii... luptători pentru biserică și neam...!”*

Urmeze toți „necărturarii și cărturarii” această cale, atunci pacea va fi restabilită! Va fi atunci o turmă și un păstor, iar „carul națiunii” va progresa mai grabnic spre țântă, neavând să treacă cu roțile sale peste cadavrele disidenților.

Săteanul.

Scrisoare din Berlin

O corespondență întârziată: Crăciunul femeilor.

E numai simbol. De asupra nopții sfinte plutește misterul mamei-fecioare. Harul s'a primit în lumină curată de omăt. Aceasta este conținutul adânc și minunat al tainci nepătrunse, iar dacă fundamentul ei dogmatic s'ar șgudui, totuș va rămânea etern forța creatoare a ideii poetice.

Crăciunul e sărbătoarea legendelor dulci. Și tocmai din cauza asta e sărbătoarea femeilor. Căci acolo, unde firele subțiri de paiangenis ale misticeii și misticismului se împletesc în tortul visurilor, ca din argintul lor să se țese concepția unei noi vieți, femeia — fîca dorinței și a visurilor — ca de un altar, s'apropie s'aprinde focul sacru.

Dogmele unei biserici mari și puternice, înaltă în noaptea sfântă pe-o femeie pe culmi ideale, așa încât poate dăruii omenirii ingenunchiată de suferințe, pe un mântuitor divin. Femeia de jos și lipsită de rang, se schimbă în vas luminos, pe care-l ocrotește spiritul sfânt, iar conținutul divin iată că sfințește forma, pe care a desfăcut-o pentru eternitate. Este semnificativ faptul, că aproape toți pictorii au investmântat pe Madonna, ce avea să înfățișeze o mamă fecioară, în tunică albastră, în culoarea speranții, în culoarea promisiunii.

Ingerul vestirii ce înfățișează în mintea fîcei măsărilor. Iar femeia simplă galileană, pe care n'o lua nimeni în seamă, se prefăcu chiar în purtătoarea promisiunii, prin faptul că născu lumii pe acela, care a iubit-o mai mult! Iar clipele de armonie luminoasă ale promisiunii, sărbătoarea le perpetuiază în fiecă an, aducându-și aminte credincioșii, de ziua nașterii celui mai mare filantrop al ei.

sufere mai mult din partea agenților externi, în prima linie din partea oxigenului, cel mai mare dușman, ori cel mai mare prieten — cum voiești — al aproape tuturor elementelor. Aproape pe toate le atacă și se combină cu ele dând naștere la corpuri noi. Oxigenul în combinație cu aluminiul dă naștere oxidului, sau ruginii de fer. Pe când însă ferul fiind mai afund a fost scutit de influența agenților externi și numai ici-colea a fost desvilit în urma erupțiilor vulcanice și a mișcărilor tectonice a scoarței pământului, dar se află și azi neoxidat în mari cantități (mestecat firește cu alte materii), pe atunci aluminiul fiind mai la suprafață, mai expus, a fost aproape tot oxidat. Lutul ce-l călcăm e în cea mai mare parte oxid de aluminiu. S'a calculat, că oxidul de aluminiu ar forma a șasea parte din întreaga crusta pământului.

Dacă însă aluminiul e așa frecvent în amestec cu alte materii, greutatele se ivesc la extragerea lui din amestecurile în cari ocură. Extragerea lui era așa de costisitoare, încât până la anii 1880 era o raritate și costa 140 coroane kilogramul, pe când ferul nu costa decât 5 coroane. Extragerea se face cu ajutorul electrolizei. Materialul — minereul de aluminiu — se disolvă în apă anume pregătită, prin care trecând curentul electric, aluminiul se alege prin curent și se depune la unul din cei doi poli (cum se extrage și ferul curat, fără carbune).

Cu perfecționarea electrolizei producțiunea aluminiului s'a ridicat enorm. Așa de pildă, pe când producțiunea de aluminiu a Statelor-unite a Americii-de-nord era în anul 1883 numai de 40 kilo, ea s'a ridicat la anul 1909 la cifra uriașă de 17 milioane de kilo. Cataractele Niagarei sunt un izvor așa de neseecat și ieftin pentru producerea curentilor electrici necesari electrolizei.

Și iată pe aristocratul de odinioară la muncă și concurență alături cu ferul și ceilalți democrați ai regnului mineral. Pe când mai înainte aluminiul era un metal de lux și nu se fabricau din ele decât penele de scris, azi fiecare economă poate avea în cină vase de aluminiu, atât de ușoare și pe lângă aceea igienice, fiindcă aluminiul nu e atacat așa tare de acrimi și săruri ca vasele de plumb (cusător), îndată ce a început a crepa și cădea smalțul de pe ele.

I. Corbu.

Un alt bătrân „dintre cei puțini“

D. Goga a găsit un nou mijloc de a influența spiritele contemporanilor săi prea grei de cap sau prea răi voitori spre a înțelege că dsa este cel mai mare geniu al nației sale ale cărui acte și vorbe nu trebuie discutate ci admise fără murmur.

Pentru a face pe acești contemporani să înțeleagă odată acest adevăr elementar d. Goga a bine voit să ne prezinte în nr. de Crăciun al „Tribunii“ portretul dsale așa, cum îl vede dsa cu fantasia sa aprinsă, că va fi peste 30 de ani.

D. Goga de azi ne prezintă pe d. Goga așa cum și-l închipue că va fi mâine adecă peste 30 de ani.

Nu voim aici să discutăm întru cât viziunea această a propriei sale personalități viitoare poate fi îndreptățită de activitatea actuală a dlui Goga.

Admitem chiar că dsa poate la vârstă de 60 de ani va avea mai mult noroc decât au actualii noștri bătrâni, cu fruntea încununată de coroana de argint a părului cărunt și cu spatele îndoite de greutatea luptelor purtate, în fața dlui Goga și a tuturor primitorilor.

Ceea ce voim să spunem este numai că moșneagul său, cu tot tabloul splendid ce poetul ni-l face despre dânsul, cu toate că d. Goga uitându-se la el în fulgerarea unei clipe i-s'a părut „că în jurul frunții s'a ivit o comundă de raze, strălucitoare ca aureola unui sfânt“; cu toate acestea

nouă totuși acest bătrân nu ne pare un ideal.

*

Prin ce și-a câștigat acest bătrân meritele sale și cununa lui de sfânt? Iată să-l lăsăm să vorbească:

„— Lucru ciudat, dar totdeauna, fără să vreau, nu știu ce imbold tainic mă împingea să le spun și altora credința mea. Nu puteam ascunde nici binele, nici răul ce mi-se arăta în cale. Mi-se părea, că ar fi un păcat să mă îngrop în mine, că tăcerea e un fel de furt, că toate descoperirile ce le facem nu sunt ale noastre, sunt ale lumii, ale tuturor. Să vezi, mergoam departe cu meteahna asta... Mi-aduc aminte, odată eram pe câmp afară, mă plimbam pe la poala pădurii și pe-o culme apunea soarele...“

După o frumoasă descriere a apusului de soare, bătrânul d-lui Goga simte nevoia de a-și comunica impresiile cuiva și mergând, la câțiva pași vede pe un tânăr sclivisit, căruia nu-i ardea de apusul de soare. Dar să-l lăsăm să continue singur:

„...La vre-o zece pași sta pe bancă un tânăr sclivisit, jobenat, fuma tacticos din țigară, și-și admira ghetetele... Ei, crede-mă, nu m'am putut răbda, deși nu-l văzusem niciodată, m'am repezit la el de s'a speriat, bietul băiat, când l-am tras de mânecă: Domnule, pentru Dumnezeu, uită-te cum apune soarele...“

Cu această pornire a bătrânului de a-și spune cuvântul în orice ocazie, el ajunge un adevărat sfânt pentru d. Goga.

*

Bătrânul d-lui Goga în adevăr are multă dreptate...

Este mare lucru în societatea noastră în care perfidia te pândeste la orice pas să spui tot ceea ce simți.

Să te uiți de pildă la d. Bocu și să-l întrebi cum prin ce mijloace, prin ce muncă intensă, prin ce cultură superioară a ajuns în fruntea „Tribunii“?

Ce titluri superioare l-au cocuțat pe părintele Ciorogariu la direcția seminarului teologic? ș. a.

Ar fi acesta un curaj desigur care ar răsbuna multă lume...

Dar cum am spus numai acest curaj nu este suficient când e vorba de o activitate privitoare la interesele de viață ale acestui neam.

Mai întâi — ca să facem o paranteză — curajul care-l are bătrânul, îl pot avea și alții și nu înțelegem de ce numai lui i-ar putea aduce o aureolă în jurul frunții.

Bătrânul acesta al d-lui Goga e cam curios.

D-sa nu consideră ca onorabil decât numai cuvântul care-l spune el.

Când altul caută să-i arate — tot din pricina aceluiaș neastâmpăr înăscut de a-și rosti credința — și lui anumite lipsuri atunci iată cum judecă acest bătrân cuvântul celorlalți:

„Cuvântul tău poate să răscolească patimi, să lovească interese, să taie calea unor aspirații cari pândesc din umbră... Firește că toate tresar atunci și se așează în linie de bătaie, ca să-și apere echilibrul tulburat de tine. Soarta unui asemenea nehotărât, dragul meu, e frământarea continuă. Pare că natura a pus ceva din eterna ei neadormire în câte-o inimă răzleată... Furtunile îți asvârle sufletul, ca pe o luntre în prada valurilor și n'ai decât un singur port care te scapă de primejdie...: credința ta...“

Va să zică ce spune bătrânul este pornit din cea mai curată sinceritate. Ce

spun ceilalți este *tresădirea echilibrului tulburat*...

Dar să închidem paranteza și să ne grăbim a admite că bătrânul acesta fiind de pildă un poet are și drepturi mai mari.

Ne întrebăm: este acesta un ideal suficient pentru un om, care muncește la ridicarea neamului său, ca să spue numai păcatele celorlalți?...

Are eficacitate cuvântul omului, care în toată viața a formulat numai judecăți și a rostit numai sentințe chiar când am admite că ele au fost drepte?...

Și oare acest bătrân ar fi putut pretinde un loc în fruntea conducătorilor neamului său numai pentru că a avut la inimă să se rostească asupra muncii altora?...

*

Dacă pretențiile acestui bătrân s'ar fi mărginit numai să contribuie prin observațiile sale la îndreptarea celorlalți a adevăraților luptători, de sigur că pretențiile sale nu ar fi fost exagerate. Pentru aceasta însă o condiție elementară s'ar fi cerut: că acest bătrân să fie imparțial.

Să nu caute nod în papură unuia în timp ce pe d. Bocu îl ia de braț, spre a face primenirea... Și o condiție iarăș elementară ar fi fost, că acest bătrân criticastru să fie și nepătat.

*

Dar ori-cum, mai mult de cât aceste pretenții bătrânul cel sfânt nu ar fi putut avea...

Pretenții de primenitor în sensul primenirii persoanelor, de luptă, acest bătrân cu toată frământarea lui nu putea avea în nici un caz...

Căci spre a premeni pe aceia care sunt chemați să promoveze interesele superioare ale neamului, nu se cere numai vorbe ci și fapte.

Politica este arta de a transforma în realități nevoile simțite de un popor.

Pentru a fi demn de a intra în rândul bărbaților politici ai neamului tău se cere dar a dovedi nu numai că știi să critici actele celorlalți dar să dovedești că tu poți munci.

Iar dovada *capacității tale de muncă* numai prin *muncă* o poți face.

*

Pentru că acest bătrân al d-lui Goga să fie îndreptățit la rolul de „primenitor“ trebuie să fie nu numai chinuit de mânia de a spune defectele celorlalți dar să fie și un om de *fapte*, un om care să poată realiza, care ca secretar al Asociației bunăoară, să fi făcut cine știe ce minuni de activitate practică și ca membru al comitetului național să fi dat colegilor săi „ramoliți“ pilda unei puternice munci de organizare a poporului, pe terenul economic, cultural, social în sfârșit pe toate terenurile pe care pregătirea lui „științifice“ să i-le fi semnalat.

Atunci în jurul creștetului acestui om poate nu ar fi apărut razele nimbului de glorie ce le-a văzut d. Goga la cellalt, dar de sigur el nu ar fi avut nevoie de nici „un an de luptă“ spre a lua locul „monocorzilor“. Ei i-lar fi cedat fără nici o violență. Căci acela ar fi fost locul lui și pentru a i-l cuceri s'ar fi ridicat și pietrele.

Astfel cum d. Andreiu Barseanu, de pildă, a ajuns acolo unde este fără a se alătura la nici o campanie de primenire.

Răsboiul italo-turc

Puterile cele mai din aproape interesate s'au decis la un amestec forțat: vor pași cu toată autoritatea lor în scopul, ca diplomația să recunoască definitiv anexiunea Tripolisului către Italia. Acțiunea aceasta forțată, așa se vede, s'a făcut din cauza, că Turcia n'a voit cu nici un preț să primească condițiunile de pace propuse de Italia, deși e evident, că altfel pacea nu se va putea încheia.

Puterile n'au putut și nici nu pot privi indiferente la durata războiului. Criza politice interne din Turcia a arătat, că guvernul turcesc nici acasă la el nu este stăpânul absolut al situației și astfel, dacă războiul ar ține și la primăvară, el, guvernul turcesc, n'ar putea împiedeca nici explodarea situației saturată de materii explozibile din Balcani. Interesele publice diplomatice pretind, deci, că aceasta să nu se întâmple. Deci din cauza aceasta trebuie să considerăm ca probabilă știrea — în lipsa confirmării oficiale — că puterile fac tot posibilul pentru rezolvirea definitivă a anexiunii Tripolisului.

Situația în Tripolitania.

Tripolis. — Liniștea absolută domnește la Tripolis, Ainzara, Tadjura și Homs. In ce privește știrea despre razzia făcută la Gargarech aceste razzii au avut loc deoarece locuitorii din Gargarech au răpit vitele altor triburi.

In ajunul unor lupte violente.

Roma. — In vreme ce atât aci cât și în străinătate continuă să circule știri de pace, se află acum că suntem în ajunul unei mari acțiuni războinice.

De câteva zile se observă la ministerul de război o activitate mai intensivă ca în cursul săptămânilor trecute. Nu e vorba numai de ocuparea localității Suara la granița tunisiană, ci se vor da și mari lupte atât în Tripolis cât și în Cirenaica. In taberile italiene se depune mare activitate pentru a se respinge un atac general al turcilor.

Svonurile despre revoluția din Turcia se desmint.

Constantinopol. — Știrile răspândite la Sofia asupra unei revoluții la Constantinopole sunt inventate. Intreruperea comunicațiilor telefonice se datorește timpului rău.

Incordarea relațiilor turco-arabe.

Constantinopol. — Se pare că atitudinea cabinetului bulgar în afacerea Iștib va avea ca urmare o încordare a relațiilor turco-bulgare.

O știre desmintită.

Viena. — Unele ziare au publicat o telegramă din Triest, după care 4000 soldați italieni ar fi dezertat și s'au refugiat în Austria unde trăesc din cerșetorie și hoții.

Autoritățile din Triest declară că această știre este inventată și că nici nu există pe acolo dezertori italieni.

INFORMAȚIUNI

Arad, 10 ianuarie n. 1912

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță înghețuri și pe alocurea ploii.

Prognostic telegrafic: Ingheturi, pe alocurea ploii.

Temperatura la amiazi a fost de 1'5 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 klgr.)

Grâu pe aprilie	Cor. 11'71
" " maiu	" 11'58
" " octomvrie	" 10'88
Secară pe aprilie	" 10'17
" " octomvrie	" 8'99
Cucuruz pe maiu	" 4'55
Cucuruz pe iulie	" 8'57
Ovăs pe aprilie	" 9'67
" " octomvrie	" 8'40

Noul nostru roman. *La 1 ianuarie 1912 vom începe să publicăm în foaia ziarului nostru vestitul roman al marelui scriitor rus Nicolae Gogol, „Suflete moarte“. Această măreață operă a literaturii universale ne dă o icoană vie din viața nobilimei ruse. Numele autorului lui Tarass Bulba e credem o garanță suficientă pentru ca orice cetitor al „Românului“ să se simtă îndemnat a urmări zilnic foaia noastră.*

Traducerea se va face — pentru prima dată în românește, și într-o frumoasă românească — de unul din tinerii noștri scriitori.

Pentru împărțirea darurilor noastre de Anul nou. Spre a putea împărți săracilor știutori de carte din ținuturile noastre rămase în întineric (Bihorul, Maramureșul, Sătmarul și săcuimea) abonamentele rezultate din darul de Anul nou al „Poporului Român“ rugăm stăruitor pe preoții și învățătorii noștri din aceste ținuturi să ne dea informațiile trebuitoare. Cerem deci, sub semnăturile d-lor ori a oricărui doi intelectuali să ni-se arate nume și adrese de săteni săraci din comunele necercetate până acum de ziare românești — ale ținuturilor de mai sus.

Răscumpărările feliicitărilor de Anul nou 1912. Pe seama „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ despărțământul Timișoara, s'au dăruit ca răscumpărări pentru feliicitările de Anul nou 1912 următoarele sume dela domnii: dr. Aurel Cosma și Ioan Doboșan câte 10 cor. dr. Ioan Damian și dr. Vraciu câte 6 cor. Emanuil Ungurean, Vincentiu Pop, dr. Cornel Crăciunescu și dr. Lucian Georgevici câte 5 cor. Mihai Ardelean și dr. Traian Șincay câte 4 cor. Nicolae Vaianțu, Alexandru Crăciunescu și dr. Valeriu Mezin câte 3 cor. Ioan Popovici, Petru Ionașiu, Mihai Mioc, Nicolae Giulan, Nicolae Groza, Romul Cărăbașiu, Mihai Albon, dr. Ioan Doboșan, Atanasiu Demian, Alexandru Buibaș, dr. Victor Mercea și dr. Brutus Macavei câte 2 cor. Ioan Ivan, Ilie Olariu, Vasilie Ciuta, dr. Coriolan Baltă, Iuliu Luțai, Bojidar Moșorca, Gavril Selăgean, Ioan Miculescu, George Miculescu, Cornel Ghergha, Ioan Bratta, Stefan Moldovan, Sabin Piso, Liviu Magdu și Ioan Bandu câte 1 cor. Nicolae Crișmariu 1 cor. 80 fil. Ioan Popa, Alexandru Hodăgiu, Eutimiu Iovanel și Constantin Ardelean câte 50 fil. — In total 111 cor. 80 fil., care sumă a intrat la casa despărțământului numit al „Asociațiunei“.

Pentru aceste daruri în numele și din încredințarea comitetului „Asociațiunei“ despărțământului Timișoara, aduc cele mai călduroase mulțumiri. Romulus Cărăbașiu, directorul despărțământului „Timișoara-Astra“.

Globurile de experimentare. Ziarul „Neue Freie Presse“ din Viena publică despre sufragiul universal următoarele:

Până acum contele Khuen refuza junctimul între reforma militară și între sufragiul universal pe motivul, că nu-i stau încă la dispoziție toate datele statistice și că n'a primit încă toate răspunsurile adecă opiniile cerute corporațiilor; acum guvernul a primit aceste opinii și în curând va fi sfârșită și elaborarea datelor statistice. Să nu se piardă deci speranța de de a se face o înțelegere între toate partidele în chestia sufragiului universal. Iar fiindcă în decursul tratativelor de împăcare nu se pot stabili toate amănuntele, partidelor ar trebui să convină a-si asigura influința în chestia elaborării reformei electorale.

La acestea un ziar unguresc face următorul comentariu:

După acestea Khuen ar dori să vadă apropierea partidelor din opoziție, așa fel, ca: să încercăm a ne compara părerile în chestia sufragiului universal, să încercăm o împrietinire a focului cu apa, dar despre prioritatea sufragiului universal să nu se vorbească. Khuen poate dormi liniștit; luptătorii sufragiului universal nu vor alerga cu steagul alb al păcii cătră astfel de globurile de experimentare; ei nu se vor preta la un astfel de joc, cum o dorește aceasta Khuen, fiindcă ei nu pot să meargă singuri în cursa, săpată adânc și cu destulă naivitate în drumul lor. Khuen cunoaște foarte bine condițiunile păcii, dar trebuie să se mai constateze, că el nu voește adevăratul sufragiu universal.

Dacă ar voi sufragiul universal adevărat, în cazul acesta el nu s'ar folosi de astfel de jocuri, prin cari cel mult pe sine se face de răs, dar prin cari nu poate înșela pe aderenții sufragiului universal. In politică afară de jocul acesta al primului-ministru, nu se întâmplă nimic nou. Știrile umoristice ce se publică zilnic reciproc într'un ziar guvernamental și în organul partidului kossuthist sunt simple flecării private.

O deputațiune din Bihor la ministrul de comerț. Acum vre-o două luni gruparea tiszaiștă a partidului muncii reputeră un mare succes. Un satilit al contelui Stefan Tisza, om sur, fără merite și talent, fost prim-pretore și prefect, deci funcționar în administrație, fu numit de ministru de... comerț în cabinetul lui Khuen.

Noul ministru de origine bihorean, are mulți „pajtás“ și „koma“ prin țara sa și așa se explică faptul, că tot la două săptămâni primește în audiență deputațiuni monstre din Bihor, cari au o singură misiune, — să-și prezinte omagiile noului ministru, asigurându-l de încrederea lor desăvârșită.

Cea din urmă deputațiune monstră din Bihor, constătătoare din vre-o 160 de inși, în mare parte membrii congregaționali, a fost primită joi după amiazi de ministru. Din deputațiune făceau parte și câțiva români: adlatul trădătorului vicar, protopopul Nicolae Roxin și d. Alexandru Gera din Beiuș, administoatorul domeniilor episcopesci și și încă 2 inși.

Când vom scăpa odată de lupii din Bihor!

Edison despre maghiari. Inventivii reporteri ai marilor ziare americane săcăiesc fără preget pe marele inventator, genialul Thomas Edison, rugându-l să le acorde interviewuri, când despre planurile lui cele mai noi, când despre impresiile turneului prin Europa.

Mai în urmă convorbise cu colaboratorul marelui ziar „Sun“. In cursul convorbirii a făcut amintire și despre cele observate în Ungaria. Părerea lui Edison nu e tocmai măgulitoare pentru maghiari.

Partea menționată a interviewului a decurs în modul următor:

Gadouri de Grăciun și Anul-nou

poți afla cu prețuri uimitor de ieftine la firma

GRALLERT J. és FIA orologier și bijutier.

ARAD, Bulevardul-Andrássy Nr. 22.

Depozit mare în brilante, juvaricale, arginterie și oroloage.

Amintind Edison despre invenția lui cea mai nouă, despre mobile de ciment, veni vorba și despre Budapesta.

Reporterul îl întrebase, că putea-se-vo construi din ciment mobile frumoase, cu gust artistic?

Edison a răspuns, că chiar așa de frumoase, cum de pildă a văzut în palatul regal din Budapesta. „Dintre toate nebulile omenesti — continuă Edison — palatele din Budapesta mi-se par mai cornurate. Milioane să cheltuesc acolo pe fleacuri, obiecte de artă (csecse-becse) și la cincizeci de kilometri distanță dela aceste palate am văzut o femeie, care a fost prinsă în ham în plug alături de un bou. Când am comunicat aceste unor maghiari, mi-s'a pus la indoială afirmația, dar noroc, că am avut martori, cari au confirmat spusele mele“.

După cum vedem larga ospitalitate a maghiarilor față de marcantele personalități ale altor neamuri, când aceștia vizitează Ungaria, nu-i poate seduce în așa măsură, încât să nu observe bolnăvicioasele stări și anomalii ce domnesc în nefericita noastră țară.

In atențiunea medicilor români! Cu Nr. 625-911 pretorial s'a publicat concurs pentru alegerea de medic comunal-cercual cu salar anual de cor. 1600, cvartir cor. 400, spese de călătorie cor. 6—800, ca taxe stabilite. Afară de aceste are dreptul a pretinde ajutor de stat și farmacie de mână asigurată prin lege. Petițiunile au a se adresa până în 28 ian. c. protopreturei din M.-Radna. Cercul medical constă din 6 comune aproape una de alta. Reflectanții să grăbească cu petițiunile.

Instiintare. Poșta ultimă pentru Fofeldea nu mai este pe viitor Ujegyház, ci Holcmány.

D-soara Florica Ciuciu, originară din Hațeg, este absolventă a conservatorului de muzică din Viena, unde a fost eleva profesorului Paul de Conne, dar s'a prezintat la concertul ce a dat în sala Bösendorfer ca pianistă care trece departe peste virtuozitatea ce poate fi învățată. Nu adeseori se debutează atât de glorios, cum a debutat artista cu programul prețios ce și-a ales. Concertul a fost dintre cele mai frumoase în sezon. Dintre românii din Viena au asistat: d. Iosif de Turcu (sub a cărui egidă s'a aranjat concertul) cu d-soara Silvia, d. și doamna dr. Marius Sturza, d-nul T. Filipescu (Saraievo) cu d-soara Irina, d-soarele Hodoș (Sibiin), d. Steriu (Brașov), mulți studenți ș. a.

Doamna Hermina Maniu (văduva regretatului dr. Aurel Maniu, fost notar public în Oravița și pe vremuri sufletul aceluia aret), cunoscută pentru faptele sale de filantropie, deosebit pentru ajutorul ce dă școalelor primare române din Bănat, a stat luna trecută în Viena, la sora-sa, d-na Blanca și d. general Alexandru Lupu, și a consultat medici specialiști pentru sănătatea sa slăbită. Dorim nobilei matroane deplină însănătoșare.

Petreckeri. Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș aranjează cu concursul „Grupei diletanților“ din loc, sâmbătă la 31 dec. 1911 (13 ianuarie 1912) concert, teatru și joc în sala hotelului Lichtneckert. Inceputul la 8 ore seara.

— „**Reuniunea română de cântări și muzică**“ din Oravița-montană aranjează sâmbătă la 13 ian. st. n. 1912 (în seara de Sân-Văsi) în otelul „Coroana ungară“ din localitate concert și teatru. Inceputul la 8 ore seara.

— „**Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra**“ aranjează producțiune teatrală-muzicală, duminică la 14 ianuarie (Anul-nou) în hotelul „Csiky“ din Bistra. Inceputul la 8 ore seara.

— Tinerimea intelectuală română din Buteni și jur aranjează reprezentația teatrală urmată de

concert și dans duminică, 21 ianuarie st. n. în sala cea mare a restaurantului „Coroana“ din Buteni. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat pentru edificarea internatului de fete din Arad.

Neeroloage. Adânc întristații: fii Ion, Iulius cu soția Ecaterina, Emil cu soția Elena, și Silviu cu soția Elsa dimpreună cu copiii lor, frații Iosif, Ilarion și celelalte rudeni au durerea a anunța încetarea din viață a prea iubitului lor: **Ion Cavalier de Pușcariu**, jude curial în pensie, membru al Academiei Române, membru onorar al Atheneului român, membru onorar al Asociațiunei pentru literatură și cultura poporului român, membru al reprezentanței și președinte al comitetului fundațiunei Gozdu, deputat al congresului național bisericesc etc. decedat în ziua de 24 decembrie, după o scurtă suferință, în etate de 88 ani. Ceremonia religioasă a înmormântării se va celebra mercuri în 28 decembrie, la domiciliul defunctului de unde rămășițele pământești vor fi depuse în cripta familiară din Bran (Törösvár). Bran, (Törösvár), în decembrie st. v. 1911.

— Preoțimea română gr-cat. din districtul protopopesc al Sebeșului vă anunță cu durere că preaiubitul frate în Hristos **Avram Stoianu**, paroh gr-cat. în Oarda de sus după o boală îndelungată și grea, împărțit fiind cu ss. taine ale muribunzilor, a adormit în Domnul în 3 ianuarie n. în etate de 71 ani, după 38 ani de preoție. În mormântarea a avut loc sâmbătă, 6 ianuarie n. a. c., din biserica gr-cat. din Oarda de sus în cimiterul bisericii.

— Cu inima plină de durere anunțăm moartea iubitului nostru tată, socru și bunic **Lazăr Trăilescu**, învățător gr-or. român în penziune întâmplată în 21 dec. st. v. 1911 la 8 ore după lungi și grele suferințe în etate de 80 ani. În mormântarea scumpului adormit în domnul a avut loc în 8 ian. n. în cimiterul gr-or. român din Timișoara-Franciscin. Văd. Elena Leucuța n. Trăilescu, Pavel Trăilescu, fiică și fiu. Văd. Emilia dr. Trăilescu n. Popescu, Emilia Trăilescu n. Suci, nurori.

Transmitem adânc întristatelor familii sincere condoleanțe.

In amintirea lui badea Cârțan.

Din Milano se comunică, că ziarul „Corriere dela Sera“ publică un articol în amintirea lui Cârțan, care s'a dus pe jos din București la Columna lui Traian.

Ziarști persani maltratați de ruși. Corespondentul din Petersburg al ziarului „Vossische Zeitung“ anunță din sorginte persană bine informată că redactorii ziarului persan din Urmia, care ar fi ostil Rusiei, au fost supuși unei pedepsă corporale, din ordinul comandantului trupelor rusești. La această maltratare au asistat mai mulți ofițeri ruși.

Asemenea acte de pedepsire cu bătaia s'ar fi petrecut și la Taebriș.

Tenorul Ionel Rădulescu, apreciat la noi după seria de concerte foarte frumoase și ținute la nivel deosebit, ce a aranjat nu de mult în centrele românești de dincoace și în urma cărora a lăsat pretutindeni cele mai îmbucurătoare impresii, e de o săptămână la Viena. Prezentându-se la Academia de muzică și artă dramatică de aci, d. Rădulescu a cântat înaintea directorului Bopp și a profesorului Geyringer cu succes atât de frumos, că a fost elogios felicitat și, excepțional, la mijlocul anului școlar, primit, fără nici o altă probă, în cursul IV al Conservatorului imperial, la clasa de operă. — Ne bucurăm mult pentru acest succes, care e primul și nu va rămâne singurul al său în Viena, și alocurea. Căci, prin vocea sa, prin personalitatea sa prețioasă de om și român bun prin seriozitatea concepțiilor sale despre artă, d. Rădulescu îndreptățește la așteptări splendide. (N.)

Nouă firmă românească în Viena. D. M. Milcovici, membru în comitetul bisericii române din Viena, și care avea o prăvălie pe Kärntnerstrasse, și-a deschis acum un magazin nou, cu ar-

tirole de piele, pentru voiaj etc. pe Bauernmarkt, în apropierea nemijlocită a domului St. Ștefan, (în edificiul nou care cuprinde și restaurantul „Zur grossen Tabakspfeife“ instalat după proiectele d-lui arhitect Cezar Poppovici). Corespondentul nostru s'a convins despre calitatea excelentă a mărfurilor ce oferă d. Milcovici și credem că publicul românesc va prefera a-și face comanda de natura aceasta la un român.

D. arhitect Cezar Poppovici din Viena, despre ale cărui succese extraordinare am avut prilej a vorhi de repetiteori, s'a impus din nou admirației generale cu cea mai recentă creațiune a sa: instalarea restaurantului „Zur grossen Tabakspfeife“ din centrul metropolei, incontestabil cel mai elegant și mai modern în monarhie, cel mai prețios ca valoare de artă. Tânăr, d. arhitect Cezar Poppovici e deja autoritate în materia decorațiunei de interioruri și proiectele sale sunt foarte căutate în cele dintâi cercuri. Aceasta pentru talentul său de artist cu gust deosebit, care nicidecum nu dă greș și cu măsură, care-l fereste de exagerări. S'a întrebuințat material fin (peste un pătrar de milion s'a cheltuit), e marmor, mozaic, terracotta, sunt tapete fine și gravuri originale minunate, dar nu e nimic ce ar părea prea mult ori nepotrivit ca stil, ca culoare, ca cuprins, dincontră, toate par ca răsărite la locul unde stau.

Restaurantul e vechiu, dela anul 1616 și era pe Graben. Acum e pe Bauernmarkt. În vestibul o tablă de marmor poartă numele proprietarului și al arhitectului, d. Cezar Poppovici. (n.)

Contrarevoluția din Portugalia.

Expulzarea patriarhului de Lissabona a provocat mare agitație în populația clericală din nordul Portugaliei. Autoritățile se tem de izbucnirea unei revolte. La Lissabona s'au produs grave turburări din cauza expulzării patriarhului. Cenzura a interzis ziarelor să publice amănunte asupra turburărilor. O mulțime compusă din mai bine de 10.000 oameni a apărut în fața palatului patriarhului și l-a asigurat de simpatia ei. Republicanii au fost foarte înfuriați de acest fapt și au organizat o mare contra-demonstrație, la care au luat parte mai multe mii de oameni. În strigătul „Jos cu clerul!“ ei atacară pe clericali, cari răspunseră cu strigătele de: „Trăiască Papa!“ „Trăiască regele Emanuel!“

Se iscă între ambele partide o luptă violentă. Republicanii rupseră cordonul polițienesc și pătrunseseră în palatul patriarhului. Preoții cari înconjurau pe patriarh, cuprinși de o panică, o luară la fugă. Fu adusă armata care după o luptă îndelungată, reuși să restabilească ordinea.

Au fost numeroși răniți de ambele părți.

Se crede că în sânul clerului portughez se va produce o schismă. Preoții cari primesc salarii dela guvern se vor declara neatârnați de Papa dela Roma și vor întemeia un cler portughez independent.

x La firma **Kerpel Issó** din Arad, să imprumută cărți de cetit, (să dau și în provincie) pentru 60 de volume să plătește pe lună 1 cor. 40. Pentru 180 de note de pian plătește pe lună 2 cor. 40.

x Atragem atențiunea stim. noștri cetitori asupra anunțului „**Băncii Generale de Asigurare din Sibiu**“. Fiind unica instituțiune românească de asigurare, recomandăm celor interesați, să-se adreseze aci în orice afaceri de asigurare, cu toată încrederea.

REGATUL ROMANIEI

PYROTECHNIA ARMATEI.

Nr. 5029/1911 Decembrie 14.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în zilele de **11, 13, 14, 17, 19, 21, 23, 26, 28, 31 Ianuarie și 3, 4, 7, 9, 11, 13, 15, 16 Februarie 1912, la ora 9 a. m.** se va ține la „Direcția Pyrotechniei Armatei“, licitație publică prin oferte închise, în conformitate cu legea contabilității generale a statului, pentru aprovizionarea materialelor notate mai jos.

Tot de odată se pune în vederea concurenților că ofertele trebuiesc întocmite pe serii de materiale cu arătarea în parte a cantităților și cu prețul unitar și total, spre a se înlesni comparațiile, cunoscând că se pot primi oferte și pentru mai puține feluri de materiale din serie sau chiar numai pentru un singur fel.

Supra oferte nu se primesc.

Nu se vor lua în seamă considerându-se ca neavenite ofertele care ar cuprinde alte condițiuni de cât cele prevăzute în caetul de sarcine și presenta publicație.

Doritorii de a concura pot lua cunoștință de felul materialelor și condițiunile caetului de sarcine în toate zilele de lucru dela ora 8—11 a. m. și de 3—5 p. m. afară de sâmbetele după amiază.

Concurenți odată cu prezentarea ofertei vor depune și garanția de 10 la sută din valoarea furniturii.

Ofertele neînsoțite de garanție suficientă se vor considera ca neavenite.

Garanția se poate depune în numerar sau în efecte până la suma de 1000 lei, iar dela această sumă în sus nu se va primi decât în recepisa „Căseii de depuneri și Consemnațiuni.

Directorul Pyrotechniei
Colonel **Hepitu.**

Capul Secției 6-a
Locotenent **Dumitru.**

NOTA de zilele în care se vor ține licitație publică pentru aprovizionarea materialelor notate mai jos.

11 IANUARIE 1912.

173 mt. păstav pentru reglatoare.
651 mt. americană graosă.
776 mt. organtiu de mătase
140000 mt. șiret alb.
1898 buc. lavete.
10 kgr. 600 gr. ață de mătase
2025 mosoare ață de însăilat
10x20 mt. șiret de gris.
2150 mt. benzi de olandă.
14200 mt. pânză de dril
230 kgr. ață gris specială
32 mt. madipolon
4588 perechi mănuși de bumbac.

13 IANUARIE, 1912.

8000 kgr. degetare de oțel p. cămașa glonțului
La această licitație nu pot lua parte decât Căsele invitate special.

14 IANUARIE, 1912.

1760 kgr. ulei de rapiță.
1785 kgr. ulei mineral
10 kgr. seu topit
144 kgr. 500 gr. vaselină albă.
2437 kgr. untdelemn
33 kgr. unsoare consistentă
1205 kgr. 500 gr. săpun ordinar
162 kgr. hidrol
325 kgr. săpun de glicerină.
20 kgr. unsoare pentru mașini de cusut.
100 kgr. benzină.
92 kgr. ulei de stearină.
682 kgr. vaselină galbenă.

17 IANUARIE 1912.

96345 kgr. benzi de oțel pentru încărcătoare.
La această licitație nu pot lua parte decât Căsele invitate special.

19 IANUARIE 1912.

159 kgr. terpenin.
134 kgr. 750 gr. șelac în tălțițe orange.
9 cutii tibișir.
570 kgr. clei ordinar.
3 kgr. prusist de potasiu.
450 kgr. scrobeală albă.
861 kgr. 500 gr. acid azotic,
5188 kgr. acid sulfuric.
3 kgr. tibișir (cretă).
1 kgr. drachenblut.
257 kgr. 500 gr. sodă caustică.
200 buc. tibișir albastru.
142 kgr. terpenin de venetia.

10 kgr. ferdevais.
1 kgr. 500 gr. astfallak.
2 kgr. goldlak.
5 kgr. 500 gumi gut.
2 kgr. vernice galben
80 kgr. ceară galbenă
71 kgr. ceară albă în rondele.
18 kgr. colofoniu.
13 kgr. nigrosin.
6 kgr. gumi eleni.
18 kgr. 500 gr. gumi mastie.
3 kgr. carbonat de amoniac.
1900 kgr. clei de plante rusese.

21 IANUARIE 1912.

7 kgr. oțel 1/2 rotund.
373 kgr. oțel rotund turnat special.
383 kgr. oțel lat turnat special.
75 kgr. oțel pătrat turnat special.
600 kgr. oțel special pentru scule mari.
100 kgr. oțel rotund Gussthal.
240 kgr. oțel rotund maleabil.
108 kgr. oțel rotund Bessemer.
20 kgr. 500 gr. tablă de oțel.
27 kgr. 300 gr. oțel rotund diamant.
58 kgr. oțel lat rapid.
74 kgr. oțel pătrat rapid.
30 kgr. oțel lat Gussthal.

La această licitație nu pot lua parte decât Căsele invitate special.

23 IANUARIE 1912.

213 kgr. fer lat.
105 kgr. fer rotund.
1570 kgr. tablă de fer.
4000 buc. tablă albă pentru agrafe 40 la ladă.
87 kgr. tablă de zinc.

26 IANUARIE 1912.

29220 kgr. plumb.
1480 kgr. antimoniu Regulus.
254 kgr. 600 gr. bismuth.
650 kgr. benzin do staniu.
La această licitație nu pot lua parte decât Căsele invitate special.

28 IANUARIE 1912.

22700 buc. etichete pentru cutii
103720 buc. etichete pentru lăzi.
2460000 buc. etichete roșii pentru cutii.
2400000 buc. etichete roșii pentru șiret.
64000 buc. etichete roșii pentru lăzi.
360000 buc. etichete albe pentru lăzi.

26000 buc. etichete speciale cu anul de fabricație al pulberii.
28000 buc. etichete albe tip. 1.
18,000 buc. schite albn tip 2.

31 IANUARIE 1912.

6100 buc. nituri de fer.
28 kgr. 500 gr. sârmă de oțel.
14 kgr. 500 gr. sârmă de oțel coardă de pian.
1 kgr. 500 gr. pânză de oțel pentru arcuri.
10 kgr. sârmă de oțel în vergi drepte.
130500 buc. șuruburi de fier pentru lemn.
41 pachete ținte de fier.
1200 buc. nituri de aramă.
257 kgr. sârmă de alamă.
127 buc. ferăstrae pentru metal.
70 gr. sârmă de platină.
57 buc. tocile carborundum.
53 kgr. sârmă nichel.
1 kgr. 500 gr. compoziție de argint pentru lipit.
100 buc. tuburi pentru cronograf de argintat.
10 buc. biureți mari pentru uns.
20 buc. biureți mici pentru uns.
221 buc. mânere de piele.

3 FEBRUARIE 1912.

1645 buc. burghie spirale.
8 buc. cuțite circulare.
300 buc. cifre de oțel.
2 stampilă cu dată rotativă
15 buc. ferăstrae circulare.
120 buc. bile de oțel.
1 serie bile de oțel pentru laminat.
152 buc. burghie de 5 mm.
1667 buc. pile diferite.
370 buc. pile de ciasornicar.
20 buc. pile de ferăstrău.

4 FEBRUARIE 1912.

1409 kgr. bumbac pentru șters mașini.
450 kgr. postav pentru curățit.
5484 coli pânză șmirghel.
77 kgr. praf de șmirghel.
117 kgr. alcool cu aldeidă,
1172 kgr. alcool cu șelac.
1516 kgr. gaz ordinar.
1500 kgr. petrol regal Wachintong.
109 kgr. sare ordinară.
20 kgr. frânghie.
25 buc. vopsea zinober (aquarelle).

7 FEBRUARIE 1912.

14 m3.400 scânduri de brad.
0 m3.240 lemn de carven.
8 m. 1. lemn de frasin.
47350 kgr. lemne de fag pentru foc.

8870 kgr. rumegătură de ferăstrău.
60 buc. lemn de corn.
170 buc. doage de stejar.

9 FEBRUARIE 1912.

3375 coale hârtie filtru.
5 kgr. hârtie de gloanțe.
29120 coale hârtie galbenă subțire.
252 kgr. hârtie albă coale mari.
7 kgr. tuș negru chimic.
30 buc. cutii cu tampon pentru tuș.
1180 coale hârtie vegetală.
625 mt. hârtie pergament.
40 mt. hârtie de cale.
40000 kgr. carton galben.
11 kgr. carton lustruit.
465 buc. carton galben pentru capace.

11 FEBRUARIE 1912.

209 buc. pensule diferite.
18 buc. pensule late.
2 buc. pensule pentru fulminat.
170 buc. pensule păr de cămilă diferite.
9 buc. pensule păr de bibor.
65 buc. pensule (periuțe) pentru uns.

13 FEBRUARIE 1912

61760 Kgr. rondelile mari pentru tuburi de 120 mm.
La această licitație nu poate lua parte decât
Cassele invitate special.

15 FEBRUARIE 1912.

1500 ace ordinare.
1100 ace de mașină.
52000 buc. catarâmi dupe model.
100 buc. agrafe pentru curele.

16 FEBRUARIE 1912.

173 Kgr. 500 benzi de alamă pentru capse.
62 Kgr. aramă în bare.
100 Kgr. tablă de aramă.
9335 Kgr. alamă în bare de 33,5 mm.
264 Kgr. alamă în bare de 7,5 mm.
42 Kgr. tablă de alamă.
1650 Kgr. degetare de aramă pentru glonțul de
revolvere Md. 96.
4100 Kgr. degetare de alamă pentru tuburi de
revolver Md. 96.
30 Kgr. 500 benzi de aramă.

La această licitație nu pot lua parte de, cât
Cassele invitate special.

Directorul Pyrotehniei
Colonel **Hepitu.**

Aviz. Atragem atențiunea On. public
românească asupra hotelului „Concordia” din
Lugoș.

Caut

un candidat de avocat

cu praxă sau începător.

Ofertele să-se trimită la adresa:
Dr. Aurel Cioban avocat, Lipova.

Schultz Lajos

comerciant de caș, unt și zaharicale.

ARAD, Strada Weitzer János Nr. 9.
Telefon Nr. 733. — Adresa pentru telegame: Schultz, Arad.

Pentru anul nou ofer:

1 sticlă de asu Tókaj, de a lui Dr. Szabó . Kor. 3.—
1 „ din podgor. dela Tokaj „ „ 1.50
7/10 lit. roșu de Baraka, de a lui Szalay . „ 1.20
1 „ șiller „ „ „ „ „ 1.—
tot soiul de rumuri, licoruri atât engleze cât și din patrie,
cognacuri, vinarsuri de drojde, silvorii vinarsuri juepen,
destilațiuni de persece etc. Am depozit permanent în cașuri
proaspete. din patrie și străinătate. Sardele, păstravi și
alte soiuri de pești în oleu. Cu deosebire ofer pentru serate:
păstravi de mare cu aspici, în cuti dela 1—2 litre, pe lângă
cele mai avantajoase prețuri. Brânză Liptó, rochefort cu
unt, șalată de pește. Ciocolată de Suchard, bonhoane,
prăjituri pentru ceai. Șampanie Törley și Transilvania.

Rugând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

SCHULTZ LAJOS,
ARAD, STRADA WEITZER-JÁNOS Nr. 9.

Cafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Klgr. Cor. 1'60
Portorico 1/2 „ „ 1'90
Cuba 1/2 „ „ 2'—
Iava aur „ „ 1.70

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Klgr. Cor. 1'90
Calitate fină 1/2 „ „ 2'20
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me-
nado, Mocca) 1/2 Klgr. „ 2'60

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Klgr. Cor. 2'50
Tea de Congo 1/2 „ „ 3'—
Mixtură pentru familie 1/2 Klgr. „ 5'—
Tea imperială foarte fină 1/2 Klgr. „ 6'—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2 „ „ 7'—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru
tea 1/2 Klgr. „ —80

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie . Cor. 1'90
1 litru rum fin de Brazilia „ 2'40
1 sticlă 7/10 rum de Jamaica „ 3'50

Renumitul „ARDEIU KOTÁNYI“ se
vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.

(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și
Arad, József-főherceg-ut Nr. 3

in edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár).
(Nr. telefonului 809).

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică
împreună cu becuri, esecută și
furnisează prompt sub cele mai
favorabile condiții de plătire.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată încre-
derea subscrisului și va fi pe
deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport

poți căpăta cu prețurile cele mai
moderate dela firma

KOCH DANIEL

întreprindere de instalare a sonerilor și te-
lefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Cumpăr sau dau în schimb pentru alte obiecte
recipise de amanet,
aur, argint zdrobit și bijuterii

Deutsch Izidor,

orologier și bijutier.

ARAD, str. Weitzer János,

(Palatul minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai
mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de
cumpărat. **Telefon 438.**

Desfacere de
prăvălie
concesionată

Hoffmann
Sándor

ARAD, (Palatul teatrului).

Toată marfa din ma-
gazinul meu voi vin-
de-o cu prețul de
cumpărare, unii arti-
coli chiar și sub acest
preț. Să ofere deci

cel mai bun prilej

pentru a târgui ca-
douri de Crăciun și
Anul nou.

Priviți galantarele mele, unde
veți afla obiectele potrivite, mai
ieftin ca ori unde. Să vinde în
săptămâna asta și până când
am din rezervă; confecții pentru
dame și fete; articoli de blă-
nărie, mufuri; toalete bine croite,
bluze, postavuri, parcheturi,
pânze și ștergere pe lângă pre-
țuri uimitor de ieftine. Mătase
curată acum numai 73 cruceri.

Palatul teatrului.

Rog priviți galantarele mele.

Alegere uriașă în orice fel
de articoli corespunzători
pentru cadouri de Crăciun.

Paltoane-raglan lungi, pentru
dame cu guler de blană, acum
costă numai 19 florini, prețul de
odinioară a fost 35 florini.

Atelierul tipografic al ziarului „Românul” și a foii populare a partidului național român din Ungaria, „Poporul Român”.

serviciul cultural al neamului, stând la dispoziția comitetului nostru național. Provăzută cu aranjament tehnic modern, care îi dă putința să execute lucrări alese și artistice în ale tipografiei.

Anunță cu a-dănc respectonoratului public românesc intrarea sa în activitate, în

stând la dispoziția comitetului nostru național. Provăzută cu aranjament tehnic modern, care îi dă putința să execute lucrări alese și artistice în ale tipografiei.

Ingrijiți-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să înscrie de membru la

„Asociația Esehiană de Ajutorare reciprocă”.

La această asociație poate să se facă membru ori-care persoană dela etatea de 21—80 ani. Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membru i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membru, prin oarecare nenorocire neputincios de muncă, i-se solvește până când trăește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunând membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Peste 1400 coroane taxe pentru cazuri de moarte membrul nu e obligat a solvi. Membrii dela etatea de 60—80 ani cel mult 1600 cor. Acești membri însă n'au drept la rente.

După 3 ani de membru toate plătirile se pot sista rămânând membrul asigurat pe o sumă mai mică. Se pot semna 1—2 cote (2000—4000 cor.). *Atestat medical nu se recere.*

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritisuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 21 ani. Se pot semna 1—2 cote (2000—4000 cor.). Dacă o fată după 3 ani de membru rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar *la măritis, fata primește suma asigurată*, ori dacă nu se mărită, la împlinirea ntăței de 24 de ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposând o fată după 3 ani de membru, solvim erezilor suma asigurată.

Licidările se fac strict în sensul statutelor.

Societatea oferă fiecărui cea mai mare garanță: cote semnate până la 15,000.000. cor. și 215.000 cor. fond de garanță.

Prospecte și blancete trimitem gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă.

Diracțiunea pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-uteza 4. szám).

SABIN SOLOMON

— Compactorie română. —

Alba-Iulia (Gyulafehérvár) Felsőváltér Nr. 1.

Am onoare a aduce la cunoștința m. onor. public din tot Ardealul, că în

Atelierul meu propriu

de compactorie, aranjat după cerințele cele mai moderne primește, orice lucrări de compactorie și cartonagiu și le executez potrivit gusturilor celor mai fine. În special executez cadre fine de icoane și portrete, mape din carton, și plüsch pentru mese de scris, pentru gulere manșete și mănuși. Mai departe cele mai de gust legătorii decorative din pele și pânză după metoda francies și englez. Cea mai solidă și mai durabilă compactorie pentru ziare, registre de cassă și comptabilitate în piele și în pânză. Imi permit a atrage atențiunea asupra recuzitelor mele de aurit, cari sunt unice în felul lor. Apelând la sprijinul binevoitor român. Cu toată stima

Sabin Solomon, compactor.

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministere și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapest, Lajos-u. 141. III19.

„ATLANTICA”

prăvălie specială de

: **Cafea** :
: **Tea Rum** :

ARA D, Piața Andrassy Nr. 20.

(în fața casei comitatului).

Telefon pentru oraș și comitat 609.

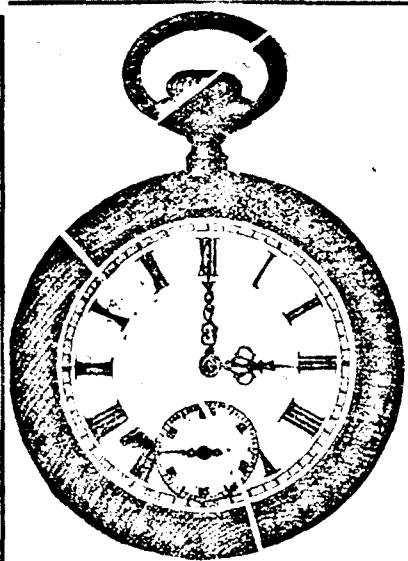
GHEORGHE IANCOVICI

PRĂVĂLIE DE MANUFACTURĂ.

ARAD, STRADA FORRAY Nr. 2.

SOSIND NOUȚĂȚILE DE TOAMNĂ ȘI DE IARNĂ, AM ONOARE A ÎNCUNOȘTIȚA ON. PUBLIC ROMÂNESC, CĂ ÎN PRĂVĂLIA MEA DE MANUFACTURĂ SE AFLĂ CELE MAI FINE STOFE, FLANELE, ȘI PARCHEFURI, ÎN MODELELE CELE MAI NOUI, ȘI TOTODATĂ PÂNZĂȚURI, ȘIFOANE, GARNITURI DE DAMAST, CIORAPI, CORSETE, UMBRELE, ȘI MULTE ALTE LUCRURI DE SOIUL ACESTA. ROG BINEVOITORUL SPRIJIN.

CU DEOSEBITĂ STIMĂ: **GHEORGHE IANCOVICI.**

Cele mai bune **oroloage**
Cele mai solide și **juvaericeale**
cele mai moderne
atât pe **bani gata**, cât și în **rate** pe lângă **chezășie de 10 ani** cu prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul“ (ad. scriu că au cetit anunțul în „Românul“). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

REDUCERE COLOSALĂ ÎN PREȚ

PENTRU ANUL-NOU. DACĂ VOIEȘTI SĂ CUMPERI IEFTIN, CERCETEAZĂ NUMAI DECÂT MAGAZINUL PENTRU PARDISEIE DE DAME A LUI

SCHWARTZBERGER MANÓ

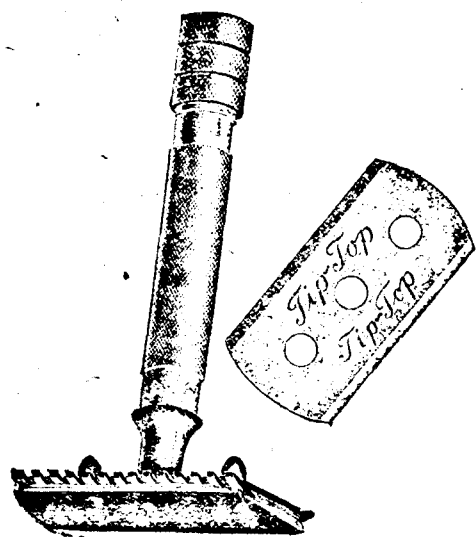
ARAD, STR. VÓSÖSMARTY Nr. 3.

UNDE POȚI CUMPĂRA PE LÂNGĂ PREȚURILE CELE MAI IEFTINE PARDISEIE PENTRU DAME ȘI COPII, DUPĂ MODA CEA MAI NOUĂ, PRECUM ȘI ALTE ARTICOLE DE BLĂNĂRIE.

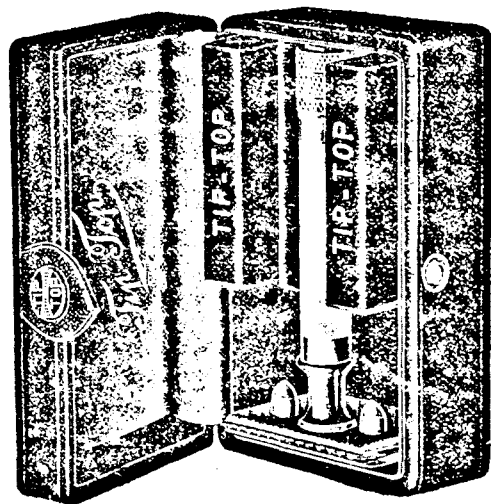
J. NADER

CUȚITAR.

ARAD. (Palatul-Minoriților).

Indeplinește tot felul de ascuțiri și reparări, ce cad în această branșă. — Are în depozit cele mai fine articole de oțel: bri-ceaguri, foarfeci, briciuri precum și farfurii alese și diverse articole de alpaca soiul renumit Szandrik. Atelier special pentru
:- reparări. :-

Stabiliment de ascuțitorie aranjată cu putere electrică.

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

INSOTIRE ECONOMICA ELISABETOPOLE
ERZSEBETVAROS — (Kiskuküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE — ERZSEBETVAROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vrea binele.

— Prima condiție de reușită este de a folosi material solid! —

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“
: le face în condițiunile cele mai favorabile. :

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afari sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca gener. de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. (Edificiul „Albinei“).

= 1911 =

S'a deschis expozițiunea pentru „Crăciunul românesc“
dela bazarul-mare a lui

FISCHER SIMON

ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér) Nr. 12.

ALEGERE URIAȘĂ.

Jucării pentru copii!
Cadouri!
Articole de lux și pielării!

ARANJAMENT LUXOS.

Articoli de modă pentru domni!
„ „ „ „ dame!
Corfe și trăsuri pentru copii!

Cele mai moderate prețuri se pot vedea în galantare!